

Sosiaalipedagogiikka – nyt

Vaikka suomalaisessa yhteiskunnassa on jo 1800-luvun lopulta alkaen ollut erilaisia aktiviteetteja, jotka selvästi kuuluvat sosiaalipedagogiikan alaan, Suomessa ei ole sosiaalipedagogiikan käsitteelle rakentuvaa tutkimus- ja keskusteluperinnettä. Sosiaalipedagogiikan käsite kyllä esiintyy joissakin vanhemmissakin suomalaisissa yhteiskunta- ja kasvatustieteellisissä oppikirjoissa, mutta vasta 1990-luvulla se on alkanut saada keskustelussa enemmän jalansijaa. Mistään tutkimus- ja keskusteluperinteestä ei vielä voida puhua.

Sosiaalipedagoginen aikakauskirja pyrkii osaltaan edesauttamaan sosiaalipedagogisen tutkimus- ja keskusteluperinteen syntymistä Suomeen. Lehti toimii sosiaalipedagogisen keskustelun virittäjänä ja foorumina. Sitä julkaisee vuonna 1997 perustettu Suomen sosiaalipedagoginen seura ry., jonka tarkoituksena on ”edistää sosiaalipedagogista tutkimusta ja koulutusta, myötävaikuttaa sosiaalipedagogiikan kehittämiseen tutkimus-, koulutus- ja oppialana sekä olla yhdysiteenä sosiaalipedagogiikan tutkimuksen ja käytännön alalla työskentelevien kesken”.

On relevanttia kysyä, mikä nostaa Suomessa sosiaalipedagogiikan käsitteen juuri nyt esiin. Tähänkin asti on selvitty ilman. Voidaanko ajatella, että yhteiskunnassa on tapahtunut jotain, mikä suuntaa huomiota ”sosiaalialkuiseen pedagogiikkaan”? Onko odotettavissa, että

sosiaalipedagogiikka on ohimenevä muoti-ilmiö, joka ajan mittaan vaipuu takaisin sinne jonnekin mistä on tullutkin, kunhan alkuinnostus laantuu? Käykö keskustelu sosiaalipedagogiikasta Suomessa jälleen tarpeettomaksi, kun yhteiskunnallinen kehitys mahdollisesti ottaa taas uuden suunnan?

Sosiaalipedagogisen ajattelun ja toiminnan on kohdattava ajan ilmiöitä. Sosiaalipedagogisen kysymyksenasettelun mielekkyys ei kuitenkaan riipu yhteiskunnallisista trendeistä. On kyllä tärkeää, että sosiaalipedagoginen keskustelu kiinnittyy yhteiskunta-analyyseihiin ja muuhun yhteiskunnalliseen keskusteluun – ei kuitenkaan löytääkseen markkinarakoja vaan vastatakseen ajan haasteisiin.

Sosiaalipedagogiikka ei ole 1990-luvun yhteiskunnallisen muroksen tuote. Sen juuret ovat syvällä eurooppalaisessa aateperinnössä. Ei ehkä ole sattumaa, että Suomessa sosiaalipedagogiikasta on kiinnostuttu juuri nyt, mutta sosiaalipedagogiikan olemassaolo erilaisia institutionaalisia muotoja eri maihin synnyttäneenä ajattelu- ja toimintaperinteenä ei riipu siitä, millaiseksi sen asema suomalaisessa yhteiskunnassa muotoutuu. Olisi tietysti toivottavaa, että Suomessakin sosiaalipedagogiikka kehittyisi tieteenä, oppialana ja yhteiskunnan toimintajärjestelmänä.

Kaikessa uudessa nähdään aina sekä mahdollisuuksia että uhkaa. Koska sosiaalipedagogiikka on vasta etsimässä paikkaansa suomalaisessa yhteiskunnassa, siihen liittyy helposti sekä epärealistisia odotuksia että aiheettomia epäilyjä, tietämättömyyttä ja ennakkoluuloja. Jo pelkästään tämän vuoksi on tarpeen avata kanavia sosiaalipedagogiselle keskustelulle. Tätä tarvetta *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja* tahtoo osaltaan olla täyttämässä.

Juha Hämäläinen